

Language Code : **19**

इस पुस्तिका में 24 मुद्रित पृष्ठ हैं।
This booklet contains 24 Printed pages.

FSC-26-II

प्रश्न-पत्र-II / PAPER-II
तिब्बतन भाषा परिशिष्ट

Tibetan Language Supplement
भाग-IV & V / PART-IV & V

मुख्य परीक्षा पुस्तिका संख्या / Main Test Booklet No.

इस परीक्षा पुस्तिका को तब तक न खोलें जब तक कहा न जाए।

Do not open this Test Booklet until you are asked to do so.

इस परीक्षा पुस्तिका के पिछले आवरण (पृष्ठ 23 व 24) पर दिए निर्देशों को ध्यान से पढ़ें।

Read carefully the Instructions on the Back Cover (Page 23 & 24) of this Test Booklet.

मुख्य परीक्षा पुस्तिका कोड / Main Test Booklet Code

J

तिब्बतन में निर्देशों के लिए इस पुस्तिका का पृष्ठ 2 देखें। / FOR INSTRUCTIONS IN TIBETAN SEE PAGE 2 OF THIS BOOKLET.

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

1. यह पुस्तिका मुख्य परीक्षा पुस्तिका की एक परिशिष्ट है, उन परीक्षार्थियों के लिए जो या तो भाग IV (भाषा I) या भाग V (भाषा II) तिब्बतन भाषा में देना चाहते हैं, लेकिन दोनों नहीं।
2. परीक्षार्थी भाग I एवं भाग II या III के उत्तर मुख्य परीक्षा पुस्तिका से दें और भाग IV व V के उत्तर उनके द्वारा चुनी भाषाओं से।
3. अंग्रेजी व हिन्दी भाषा पर प्रश्न मुख्य परीक्षा पुस्तिका में भाग IV व भाग V के अन्तर्गत दिए गए हैं। भाषा परिशिष्टों को आप अलग से माँग सकते हैं।
4. इस पृष्ठ पर विवरण अंकित करने एवं OMR उत्तर पत्र पर निशान लगाने के लिए केवल काले/नीले बॉल पॉइंट पेन का प्रयोग करें।
5. इस भाषा पुस्तिका का संकेत है **J**। यह सुनिश्चित कर लें कि इस भाषा परिशिष्ट पुस्तिका का संकेत, OMR उत्तर पत्र के पृष्ठ-2 एवं मुख्य परीक्षा पुस्तिका पर छपे संकेत से मिलता है। अगर यह भिन्न हो, तो परीक्षार्थी दूसरी भाषा परिशिष्ट परीक्षा पुस्तिका लेने के लिए निरीक्षक को तुरन्त अवगत कराएँ।
6. इस परीक्षा पुस्तिका में दो भाग IV और V हैं, जिनमें 60 वस्तुनिष्ठ प्रश्न हैं, जो प्रत्येक 1 अंक का है :
भाग-IV : भाषा-I (तिब्बतन) (प्र. 91 से प्र. 120)
भाग-V : भाषा-II (तिब्बतन) (प्र. 121 से प्र. 150)
7. भाग-IV में भाषा-I के लिए 30 प्रश्न और भाग-V में भाषा-II के लिए 30 प्रश्न दिए गए हैं। इस परीक्षा पुस्तिका में केवल तिब्बतन भाषा से संबंधित प्रश्न दिए गए हैं। यदि भाषा-I और/या भाषा-II में आपके द्वारा चुनी गई भाषा(एँ) तिब्बतन के अलावा है तो कृपया उस भाषा वाली परीक्षा पुस्तिका माँग लीजिए। जिन भाषाओं के प्रश्नों के उत्तर आप दे रहे हैं वह आवेदन पत्र में चुनी गई भाषाओं से अवश्य मेल खानी चाहिए।
8. परीक्षार्थी भाग-V (भाषा-II) के लिए, भाषा सूची से ऐसी भाषा चुनें जो उनके द्वारा भाषा-I (भाग-IV) में चुनी गई भाषा से भिन्न हो।
9. रफ कार्य परीक्षा पुस्तिका में इस प्रयोजन के लिए दी गई खाली जगह पर ही करें।
10. सभी उत्तर केवल OMR उत्तर पत्र पर ही अंकित करें। अपने उत्तर ध्यानपूर्वक अंकित करें। उत्तर बदलने हेतु श्वेत रंजक का प्रयोग निषिद्ध है।

INSTRUCTIONS FOR CANDIDATES

1. This booklet is a supplement to the Main Test Booklet for those candidates who wish to answer **EITHER** Part IV (Language I) **OR** Part V (Language II) in **TIBETAN** language, but **NOT BOTH**.
2. Candidates are required to answer Part I and Part II **OR** III from the Main Test Booklet and Parts IV and V from the languages chosen by them.
3. Questions on English and Hindi languages for Part IV and Part V have been given in the Main Test Booklet. Language Supplements can be asked for separately.
4. Use **Black/Blue Ball Point Pen only** for writing particulars on this page/ marking responses in the OMR Answer Sheet.
5. The CODE for this Language Booklet is **J**. Make sure that the CODE printed on **Side-2** of the OMR Answer Sheet and on your Main Test Booklet is the same as that on this Language Supplement Test Booklet. In case of discrepancy, the candidate should immediately report the matter to the Invigilator for replacement of the Language Supplement Test Booklet.
6. This Test Booklet has **two** Parts, IV and V, consisting of **60** Objective Type Questions, each carrying 1 mark :
Part-IV : Language-I (Tibetan) (Q. 91 to Q. 120)
Part-V : Language-II (Tibetan) (Q. 121 to Q. 150)
7. Part-IV contains 30 questions for Language-I and Part-V contains 30 questions for Language-II. In this Test Booklet, only questions pertaining to Tibetan language have been given. **In case the language/s you have opted for as Language-I and/or Language-II is a Language other than Tibetan, please ask for a Test Booklet that contains questions on that language. The language being answered must tally with the languages opted for in your Application Form.**
8. **Candidates are required to attempt questions in Part-V (Language-II) in a language other than the one chosen as Language-I (in Part-IV) from the list of languages.**
9. Rough work should be done only in the space provided in the Test Booklet for the same.
10. The answers are to be recorded on the OMR Answer Sheet only. Mark your responses carefully. No whitener is allowed for changing answers.

परीक्षार्थी का नाम (बड़े अक्षरों में) : _____

Name of the Candidate (in Capitals) : _____

अनुक्रमांक : (अंकों में) / Roll Number : in figures _____

: शब्दों में / in words _____

परीक्षा केन्द्र (बड़े अक्षरों में) : _____

Centre of Examination (in Capitals) : _____

परीक्षार्थी के हस्ताक्षर : _____

निरीक्षक के हस्ताक्षर : _____

Candidate's Signature : _____

Invigilator's Signature : _____

Facsimile Signature Stamp of

Centre Superintendent : _____

ཡིག་རྒྱུགས་བས་སྡེ་ཚན་བཞི་པ་། ༩༡ ནས་ ༡༢༠ གཞུགས་
སྲིད་འདམས་ཡོད་ན།(Tibetan) བོད་ཡིག་སྐད་ཡིག་དང་ཕོ་
ལོ་ན་རེད།

Candidates should attempt the questions from Part-IV (Q No. 91-120), if they have opted Tibetan as Language – I only.

PAPER- II ཚན་སྒྲིལ་བཞེས། (PART-IV) སྐད་ཡིག་དང་པོ།
(LANGUAGE-I)
TIBETAN

ཡིག་རྒྱལ་སྒྲིལ་བཞེས་པའི་ཚན་ལུ་བཤམ། (91-150)གཤམ་སྲིད་ཁྱེད་ཀྱིས་བདམས་ཡོད་ན་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་པོ་ཁོ་ན་ཡིན།

གཤམ་གསལ་བརྗོད་པ་ལེགས་པར་བཞག་པ་ཉེ་ཟླ་ནས་༤༤་བར་འོས་པའི་ལན་མ་ཞོར་བ་འདེམས་དགོས།

༡༡། དབྱེན་ཇིའི་བད་སྲོད་ལེགས་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ལ་སྡོན་དུ་ Part of speech ཉེ་བད་སྲོད་སྐབས་སྐད་དང་མཚོན་ཉམས་དང་
དེའི་གོ་དོན་དེས་པར་དུ་ཤེས་དགོས་པ་ཡིན། དེ་ལ་དགུ་ཡོད་པ་རེད། དེ་དག་སྙིང་བསྐྱུས་སུ་དབྱེན་སྐད་དུ་ N A P A V A P C I ལྟེ།
N=Noun(མིང་ཚིག་) A=Article(བྱ་བའི་ཚིག་གོགས་) P=Pronoun(མིང་ཚབ་) A=Adjective(ཚིག་རྒྱན་)
V=Verb(བྱ་ཚིག་) A=Adverb(བྱ་བའི་ཚིག་རྒྱན་) P=Preposition(མིང་ཚབ་) C=Conjunction (འབྲེལ་མ་སྟེད་)
I=Interjection(འབོད་སྐྱེད་)བཅས་དགུ་ཡོད། དབྱེན་སྐད་དུ་ཚིག་གང་རུང་དེ་དག་ལས་ཡོད་གི་ཡོད་པ་རེད།
དེ་དག་གི་གོ་དོན་དང་བེད་སྲོད་ལེགས་པར་ཤེས་ན་དབྱེན་སྐད་གང་མཚམས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་པའི་དོས་འཛིན་བྱེད་ཚོག་པ་ཡིན། གཤམ་སྲིད་ཁྱེད་
རང་སློབ་གྲར་འགོ་བཞེན་པའི་སློབ་མ་ཞིག་ཡིན་ན། བད་སྲོད་སྐབས་སྐད་དང་མཚོན་ཉམས་འདི་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་དེས་པར་དུ་
སློབ་འཛིན་བྱེད་དགོས། གཤམ་སྲིད་ཁྱེད་རང་དབྱེན་ཇིའི་སྐད་ཅམ་སྲོད་མཁན་ཡིན་ན། འདི་དག་དེ་ཅམ་སྲོད་དགོས་མ་རེད།
དེ་ལ་མིང་དང་། མིང་ཚབ་ཅམ་ཤེས་ན་འགྲིག་གི་རེད།

91. Part of speech ཟེར་གང་ཟེར་རམ།

- (1) མིང་ཚིག་ བྱ་ཚིག་ ཁྱེད་ཚིག་སོགས་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་བད་སྲོད་ཀྱི་གཞུང་གི་ཆ་ཤེས་ཤིག་ལ་ Part of speech ཟེར།
- (2) མིང་གི་དབྱེ་བ། ཁྱེད་ཚིག་གི་ཁྱེད་ཚོས་སོགས་སྟོན་པའི་བད་སྲོད་ཀྱི་གཞུང་གི་ཆ་ཤེས་ཤིག་ལ་ Part of speech ཟེར།
- (3) སྟོན་ཚིག་ བྱ་ཚིག་ སོགས་ཁྱེད་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་བད་སྲོད་ཀྱི་གཞུང་གི་ཆ་ཤེས་ཤིག་ལ་ Part of speech ཟེར།
- (4) བྱེད་པོ་དང་། བྱ་ལུལ་སོགས་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་བད་སྲོད་ཀྱི་གཞུང་གི་ཆ་ཤེས་ཤིག་ལ་ Part of speech ཟེར།

92. དབྱེན་ཇིའི་བད་སྲོད་ལེགས་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ལ་སྡོན་དུ་གང་སྐྱེད་དགོས་སམ།

- (1) བད་སྲོད་སྐབས་སྐད་དང་མཚོན་ཉམས་དང་། དེའི་གོ་དོན་དེས་པར་དུ་ཤེས་དགོས།
- (2) བད་སྲོད་སྐབས་སྐད་དང་དེའི་མཚོན་ཉམས་དང་། དེའི་བེད་སྲོད་དེས་པར་དུ་ཤེས་དགོས།
- (3) བད་སྲོད་སྐབས་ཀྱི་སྐྱེད་གངས་དང་མཚོན་ཉམས་དང་། དེའི་དཔེ་རྣམས་དེས་པར་དུ་ཤེས་དགོས།
- (4) བད་སྲོད་སྐབས་བརྗོད་གངས་དང་དང་། དེའི་གོ་དོན་དེས་པར་དུ་ཤེས་དགོས།

93. ཨིན་ཏར་ཇེག་ཤོན་(Interjection)འབོད་སྐྱ་དེ་རྣམ་དབྱེ་ཡིན་ནམ་མེད།
- (1) ཨིན་ཏར་ཇེག་ཤོན་(Interjection)འབོད་སྐྱ་དེ་རྣམ་དབྱེ་མིན།
  - (2) ཨིན་ཏར་ཇེག་ཤོན་(Interjection)འབོད་སྐྱ་དེ་རྣམ་ཅམ་འདུ།
  - (3) ཨིན་ཏར་ཇེག་ཤོན་(Interjection)འབོད་སྐྱ་དེ་རྣམ་དབྱེ་ཡིན།
  - (4) ཨིན་ཏར་ཇེག་ཤོན་(Interjection)འབོད་སྐྱ་དེ་རྣམ་དབྱེ་འཁོར་སྐྱ་ལེད།
94. བོད་ཀྱི་བརྟེན་སྐྱད་ཀྱི་འབྲེལ་མ་ཐུང་ལ་ཐུང་ལྟ་ཡོད་ཀྱང་དབྱིན་སྐྱད་འབྲེལ་མ་ཐུང་ལ་གང་ཡོད་དམ།
- (1) དབྱིན་སྐྱད་འབྲེལ་མ་ཐུང་(conjunction)ཐུང་ལྟ་བུར་withཞེས་པ་གཅིག་ལས་མེད།
  - (2) དབྱིན་སྐྱད་འབྲེལ་མ་ཐུང་(conjunction)ཐུང་ལྟ་བུར་plusཞེས་པ་གཅིག་ལས་མེད།
  - (3) དབྱིན་སྐྱད་འབྲེལ་མ་ཐུང་(conjunction)ཐུང་ལྟ་བུར་joinཞེས་པ་གཅིག་ལས་མེད།
  - (4) དབྱིན་སྐྱད་འབྲེལ་མ་ཐུང་(conjunction)ཐུང་ལྟ་བུར་forཞེས་པ་གཅིག་ལས་མེད།
95. བརྟེན་སྐྱད་ཀྱི་སྐབས་སྐད་དང་མཚོན་ཏུགས་ཀྱི་གང་དང་གང་ལ་སློབ་འཛིན་བྱ་དགོས་དེས་སམ།
- (1) བརྟེན་སྐྱད་ཀྱི་སྐབས་སྐད་དང་མཚོན་ཏུགས་ཀྱི་མཚོན་ཉིད་དང་ཁྱད་ཚེས་ལ་སློབ་འཛིན་བྱ་དགོས་དེས།
  - (2) བརྟེན་སྐྱད་ཀྱི་སྐབས་སྐད་དང་མཚོན་ཏུགས་ཀྱི་ཚིག་རྒྱན་དང་དབྱེ་བ་ལ་སློབ་འཛིན་བྱ་དགོས་དེས།
  - (3) བརྟེན་སྐྱད་ཀྱི་སྐབས་སྐད་དང་མཚོན་ཏུགས་ཀྱི་མཚོན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་ལ་སློབ་འཛིན་བྱ་དགོས་དེས།
  - (4) བརྟེན་སྐྱད་ཀྱི་སྐབས་སྐད་དང་མཚོན་ཏུགས་ཀྱི་མིང་གི་དབྱེ་བ་དང་ཁྱད་ཚེས་ལ་སློབ་འཛིན་བྱ་དགོས་དེས།
96. དབྱིན་སྐྱད་གང་ལེགས་པོ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་པའི་ངོས་འཛིན་རི་ལྗང་བྱེད་དགོས་སམ།
- (1) དབྱིན་རིའི་བརྟེན་སྐྱད་VIBGYORརྣམས་ཀྱི་བེད་སྤྱོད་འགོ་ལུགས་ལེགས་པོ་ཤེས་ན་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཚོགས་པ་ཡིན།
  - (2) དབྱིན་རིའི་བརྟེན་སྐྱད་ROYGBIVརྣམས་ཀྱི་བེད་སྤྱོད་འགོ་ལུགས་ལེགས་པོ་ཤེས་ན་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཚོགས་པ་ཡིན།
  - (3) དབྱིན་རིའི་བརྟེན་སྐྱད་NAPAVAPCI རྣམས་ཀྱི་བེད་སྤྱོད་འགོ་ལུགས་ལེགས་པོ་ཤེས་ན་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཚོགས་པ་ཡིན།
  - (4) དབྱིན་རིའི་བརྟེན་སྐྱད་RYGBBWརྣམས་ཀྱི་བེད་སྤྱོད་འགོ་ལུགས་ལེགས་པོ་ཤེས་ན་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཚོགས་པ་ཡིན།
97. N A P A V A P C I ཞེས་པའི་དབྱིན་རིའི་བརྟེན་སྐྱད་སྐབས་ཀྱི་'A'གསུམ་ཡོད་པ་ཁག་གིས་གང་མཚོན་ཏུ།
- (1) 'A'གསུམ་གྱིས་ཚིག་གདངས་དང་། ཚིག་རྒྱུ། ཁྱད་ཚེས་དང་གསུམ་མཚོན་གྱི་ཡོད།
  - (2) 'A'གསུམ་གྱིས་བྱ་ལུས་དང་། བྱ་ལུས་གྱི་མིང་། དེའི་ཁྱད་ཚེས་དང་གསུམ་མཚོན་གྱི་ཡོད།
  - (3) 'A'གསུམ་གྱིས་བྱ་བའི་ཚིག་གོ་གས། ཚིག་རྒྱུ། བྱ་བའི་ཚིག་རྒྱུ་དང་མཚོན་གྱི་ཡོད།
  - (4) 'A'གསུམ་གྱིས་སྐྱ་ཚིག་དང་། ཚིག་རྒྱུ། ཚིག་རྒྱུ་དང་གསུམ་མཚོན་གྱི་ཡོད།

102. འདྲེན་པ་ཚོས་ཀྱིས་བྱས་ནས་དགོན་མཚོག་བསྐྱ་ཞེས་པའི་གོ་དོན་གང་ཡིན་ནམ།
- (1) ཚོས་ཀྱིས་འཁོར་བ་ལས་འདྲེན་གྱང་ལས་རྒྱ་འབྲས་ལ་མི་བརྩེ་བའི་དོན་གོ་དགོས།
  - (2) ཚོས་ཀྱིས་འཁོར་བ་ལས་འདྲེན་གྱང་འདྲིལ་རྟེན་གྲགས་པའི་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་དོན་གོ་དགོས།
  - (3) ཚོས་ཀྱིས་འཁོར་བ་ལས་འདྲེན་གྱང་ཡིད་ཆེས་རྒྱང་ལ་བསྐྱར་བའི་དོན་གོ་དགོས།
  - (4) ཚོས་ཀྱིས་འཁོར་བ་ལས་འདྲེན་གྱང་ཡིད་ཆེས་ལྷ་ལ་བཙོལ་དོན་གོ་དགོས།

103. དུར་སྐྱིག་ཅན་ཞེས་པ་སུ་ལ་གོ་དགོས་སམ།
- (1) དུར་སྐྱིག་ཅན་ལྟེ་ལྷ་ཆེན་བྱེད་འཇུག་ལ་གོ་དགོས་པ་ཡིན།
  - (2) དུར་སྐྱིག་ཅན་ལྟེ་རྒྱ་གར་ཨ་ལྷ་རྩ་ལ་གོ་དགོས་པ་ཡིན།
  - (3) དུར་སྐྱིག་ཅན་ལྟེ་གྲུ་བ་ལ་གོ་དགོས་པ་ཡིན།
  - (4) དུར་སྐྱིག་ཅན་ལྟེ་གསང་སྤྲུལ་ཉམས་ལེན་པ་ལ་གོ་དགོས་པ་ཡིན།

104. རྣམ་རྟོག་དེ་གང་བྱེད་དམ།
- (1) རྣམ་རྟོག་གིས་རྒྱས་པར་བྱེད་དོ།
  - (2) རྣམ་རྟོག་གིས་འཕེལ་བར་བྱེད་དོ།
  - (3) རྣམ་རྟོག་གིས་ཕྱང་བར་བྱེད་དོ།
  - (4) རྣམ་རྟོག་གིས་འཛིན་པར་བྱེད་དོ།

105. ཉག་ཏུ་དགོན་པ་བསྐྱེན་ས་གཡེང་བས་འབྱེད་ཞེས་པའི་གོ་དོན་གང་ཡིན་ནམ།
- (1) དགོན་པ་སྟེ་དགོན་པའི་ནང་དུ་བསྐྱེད་གྱང་སེམས་རྣམ་གཡེང་དུ་འབྱེད་པའི་དོན་ཡིན།
  - (2) དགོན་པ་སྟེ་སྟོན་དགོན་པར་གནས་གྱང་ས་གནས་གང་དུ་འབྱེད་པ་སྟེ་འགོ་བའི་དོན་ཡིན།
  - (3) དགོན་པ་སྟེ་སེམས་བསམ་གཏན་ལ་གཞོལ་བའི་སྐབས་རྣམ་གཡེང་དུ་འབྱེད་པའི་དོན་ཡིན།
  - (4) དགོན་པ་སྟེ་གྲུ་ཆང་ནང་དུ་བསྐྱེད་གྱང་དུས་ངེས་མེད་དུ་གཡེང་དུ་འབྱེད་པའི་དོན་ཡིན།

གཤམ་གསལ་སློབ་བྱིན་ཐབས་ལམ་ལེགས་པར་བསྐྱབས་ཉེ་འོག་གི་ཇི་བ་༡༠༠ནས་༡༣༠བར་འོས་པའི་ལན་མ་ཚོར་བ་འདེམས་དགོས།

106. གཤམ་གསལ་གྱི་གཅིག་ཤེས་ཡོན་ཅན་གྱི་འབྲི་སྤངས་མ་རེད་དམ།
- (1) ཟུངན་གྱི་ཚིག་བརྗོད། (Notes of condolence)
  - (2) ཚོང་འབྲེལ་ཡི་གེ། (Business letter)
  - (3) གཏན་འབེབས་སློབ་ཚན་སྣོད་ཤོ། (Curriculum Vitae)
  - (4) བསྐྱར་ཞིབ། (Reviews)

107. རྒྱུ་ཡིག་དགོས་མཁོ་དང་རྒྱུ་ཡིག་སྐྱོང་བའི་རང་བཞིན་ཚོད་དཔག་བྱ་རྒྱུ་དེ་གང་རེད་དམ།
- (1) རྒྱུ་ཡིག་ལ་བརྟེན་ཡོད་པ་དང་བྱ་བུ་རང་དོས་ནས་སྐྱོང་རྒྱུ་དེ་བཞག་པ་རེད།
  - (2) ཡང་ཡང་བརྟེན་པ་དང་ལུས་ཀྱི་འགྲུར་སྟབས་ཀྱི་སློབ་སྦྱོར་རྒྱུ་ཡིག་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་པ་མེད་པར་བཞིན་ཀྱི་ཡིད་ཆེས་ཞིག་རེད།
  - (3) ལུ་གུ་སྐྱེས་པ་དང་རྒྱུ་ཡིག་སྐྱོང་བསྐྱར་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ཚང་མས་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
  - (4) རྒྱུ་ཡིག་ནི་མིང་ཚིག་གི་གནས་སྟངས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བྱུང་ནས་ཤེས་པར་ཡིད་ཆེས་བྱེད།

108. རྒྱུ་ཡིག་སློབ་ཚན་སྐྱོང་བསྐྱར་གྱི་ཁྲུངས་གང་ལ་བཞག་གཤམ།
- (1) རྒྱུ་ཡིག་བེད་སྤྱོད་ཅི་ལྟར་བྱེད་པའི་སློབ་སྦྱོར་སྐྱོང་བ།
  - (2) བརྟེན་གཏམ་བཤའ་པའི་སློབ་སྦྱོར་སྐྱོང་བ།
  - (3) གནས་ཚུལ་བརྟེན་ཀྱི་སློབ་སྦྱོར་སྐྱོང་བ།
  - (4) མིང་ཚིག་། བརྟེན་གངས་། བརྟེན་སོགས་སློབ་སྦྱོར་སྐྱོང་བ།

109. བརྟེན་སློབ་སློབ་ཁྲིད་གང་གིས་མིང་ཚིག་གང་དང་གང་ལ་བསྐྱབས་པའི་རྒྱུ་ཡིག་སྐྱོང་བར་དེ་རྒྱ་བརྟེན་བྱེད་དམ།
- (1) རྒྱུ་ཡིག་སྐྱོང་བསྐྱར་གྱི་ལས་ལ་གཞི་བཅོལ་བ།
  - (2) རྒྱུ་ཡིག་ཤོད་སྟངས་དང་ཉེ་འདབས་སུ་ཡོད་པ།
  - (3) མིང་ཚིག་དང་ཉེ་བ།
  - (4) བརྟེན་སྐྱོང་བའི་ཐབས་ལམ།

110. གཤམ་གསལ་གང་ཞིག་རྒྱུ་ཡིག་སྐྱོང་བའི་སློབ་ལཱ་ལ་ཞུགས་པའི་ཡོན་ཀྱི་དམིགས་ལུལ་མ་རེད།
- (1) རྒྱུ་ཡིག་སྐྱོང་བ་པོར་རྒྱུ་ཡིག་སློབ་འཁྲིད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིག་ལ་བེད་སྤྱོད་བྱས་པ།
  - (2) སློབ་ལུག་གི་མ་རྒྱུད་དེ་གང་ལྟར་བྱས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིག་སློབ་འཁྲིད་ལྟར་བེད་སྤྱོད་བྱས་པ།
  - (3) དེ་ལྟར་ཅི་དང་ཉེ་བའི་རྒྱུ་ཡིག་སློབ་པའི་ཐོག་ནས་མ་རྒྱུད་ཐོག་ནས་རྒྱུ་ཡིག་གསལ་ཆ་སྐྱར་བ།
  - (4) ལུ་གུ་ཚང་མས་སློབ་ལཱ་རང་གི་མ་རྒྱུད་སྐྱོང་བའི་ཐོག་ནས་རྒྱུ་ཡིག་འཕམ་མ་གཅིག་གཉིས་རེ་འགོ་འཇུག་གསལ་བྱས་པ།

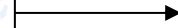
111. ཨ་ནི་(Vani) ཡིས་སློབ་ཁྲིད་པ་ནང་གི་སྐྱེར་སྟངས་ཚོམ་གྲིས་བཟུ་སློབ་བྱེད་པ་དེ་སློབ་སྦྱོར་གང་ཞེས་པ་དེ་རེད་དམ།
(1) ལོ་དོན་ཞུགས་པ། (Inferencing)	(2) ཞིབ་མ་བཟླ་བ། (Scanning)
(3) སྐྱོང་པོ་ལེན་པ། (Skimming)	(4) གཤམ་གནད་ཀྱི་སློབ་པ། (Critical reading)

112. སློབ་གྲྭའི་ལས་གཞི་ཉལ་ཉལ་གཉེས་འོས་འཛིན་ཡར་རྒྱས་བྱེད་པ་དེ།
- སློབ་དགོ་དང་སློབ་མ་གཉེས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་རང་དབང་ལ་ཕན་པ།
  - སློབ་གྲྭ་རང་གི་འཆར་འཛིན་སྣང་ས་ཀྱི་དམིགས་ཚད།
  - དེས་ཡིག་རྒྱགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་རྒྱས་པ་ལ་ཕན་པ།
  - སློབ་མ་འཆར་གཞི་འགོད་པའི་ཁུངས་སུ་བཞག་མེད་པ།
- (1) a དང་ b   (2) b དང་ c   (3) c དང་ d   (4) d དང་ a
113. ག་ཤམ་གསལ་ཤེས་ཡོན་ལྷན་གྲུབ་གང་གིས་མགྲིན་ཚབ་བྱས་སམ། རྒྱན་ཡིག་ཁོར་ཡུག་ དཔེར་ན། འཛམ་གླིང་དངོས་ཡིན་ པའི་ས་ བཟ་སྒྲིག་བཟོ་ དེ་མིན། མེད་གཞི་གཞི་བཞག་སློང་བ་དེ་ལས་སློན་དང་པའི་ཚབ་ཞིག་རེད།
- སྤྱ་གུ་རང་ཉིད་ཀྱི་སློང་བ། (Nativism)
  - ཚིག་སྐྱབ་བཟོ་བའི་སློན་ས་སྐྱུང་བ། (Constructivism)
  - སྤྱ་ཉན་རྒྱན་ཡིག (Audiolingualism)
  - རྒྱན་ཡིག་འཛིན་སྣང་ས། (Cognitivism)
114. འཛིན་གྲྭ་བདུན་པའི་ར་རུལ་(Rahul)བརྗོད་སློང་སློང་བསྟར་གསལ་བ་དེ་དག་སྤར་ནས་ཤེས་པ་དང་སློང་དགོས་པ་དེ་ག་ཤམ་ གསལ་འཆར་གཞི་གང་དེ་ཡིན་ནམ།
- བསྐྱབས་པ་དེའི་དོན་གསལ་རྟོགས་པ། (Heuristic strategies)
  - ཤེས་ཚོར་གྱི་འཆར་གཞི། (cognitive strategies)
  - ཤེས་ཚོར་འགྲུར་བྱིན་པའི་འཆར་གཞི། (Metacognitive strategies)
  - དེ་དག་གཉེས་ཀའི་འཆར་གཞི། (Both cognitive and Meta cognitive strategies)
115. འཛིན་གྲྭ་བདུན་པའི་དགོ་ལགས་ནས་བརྗོད་ཚིག་སློང་བསྟར་ཞིག་ནས་ཡིག་ཐེང་བདུན་བསྐྱབས། དེ་ནས་དགོ་ལགས་ནས་སློབ་ མ་ཚོར་ཉན་པའི་བརྗོད་པ་ལྟར་མ་ཡིན་པར། དེ་དང་ཉེ་བ་ཡང་ན། འབྲ་བ་འབྲི་རུ་བཅུག་པའི་འཆར་གཞི་དེ་ནི།
- ལས་འཆར་གྱི་འཆར་སྐྱུང་བཀོད་པ། (Schema creation)
  - སློང་-འོག་གི་འཆར་གཞི། (Top-down strategies)
  - འོག་- སློང་གི་འཆར་གཞི། (Bottom-up strategies)
  - དུམ་ཚན་དཔོན་འབྲི། (Paragraph dictation)

116. ག་ཤམ་གསལ་གང་དེ་སྐྱོད་ཚན་ལ་མན་པའི་དམིགས་ལུལ་ཡིན་ནམ།
- སྐྱོད་བཞི་ལ་གཞི་བཅོལ་བ་མ་ཡིན་སྐྱེད་གཞི་འགྲན་པའི་དམིགས་ཚད་ནས་སྐྱེད་བ།
  - སྐྱེད་ཡིག་གི་ཅུལ་གལ་ཚེར་བ་ལས་སྐྱེད་ཡིག་ལ་བྱེད་བ་ཐོན་བ་བྱེད་བ།
  - བརྗོད་གཞི་ལ་མཁས་པར་སྐྱེད་ནས་རྗེས་སུ་བེད་སྐྱོད་བྱེད་བ།
  - སྐྱོད་བ་པོར་སྐྱེད་ཡིག་དམིགས་གསལ་བེད་སྐྱོད་དགོས་པར་བེད་སྐྱོད་བྱེད་བ་ཚུགས་པ།
- (1) (c) གཅིག་སུ་བདེན་པ་རེད། (2) (b) དང་ (c) བདེན་པ་རེད།
(3) (d) དང་ (c) བདེན་པ་རེད། (4) (a) དང་ (d) བདེན་པ་རེད།
117. ག་ཤམ་གསལ་བསྐྱབས་གཏམ་གྱིས་བྱ་བའི་བརྒྱུད་རིམ་གྱི་ཤེས་ཡོན་དང་མཐུན་པའི་བརྗོད་སྐྱོད་སྐྱོད་བསྐྱར་ནང་ཡོད་དམ།
- ཡི་གེའི་གཞུགས་ཤེས་པའི་ཐོག
  - བརྗོད་སྐྱོད་འགོ་ལུགས་ཡིན་པ་དེ་ལ་བེད་སྐྱོད་བྱས་པ།
  - བརྗོད་སྐྱོད་འགོ་སྐྱེད་དང་རྗེས་སུ་བེད་སྐྱོད་བ།
  - བརྗོད་སྐྱོད་ཀྱི་དེབ་ནས་བརྗོད་སྐྱོད་ཀྱི་འགོ་ལུགས་ཉ་གོ་བ།
118. དགོ་ཚན་ལུ་ཤ་རའི་(Usha Rani)གཞུང་གི་མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭའི་དབྱིན་ཇི་དགོ་ཚན་ཡིན་པས། མོས་རང་གི་སློབ་མ་ཚོར་ཉིན་རེའི་དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱར་བའི་དབྱིན་སྐད་བེད་སྐྱོད་གཏོང་བཞིན་པ་དེ། མོས་སློབ་མའི་གང་ཡར་རྒྱས་འགོ་ཐབས་ བྱས་པམ།
- བཤད་ཅུལ། (Communication skills)
  - སྐྱེད་གྱི་ནང་ཁུལ་འབྲེལ་མཐུན་ཅུལ། (Interpersonal skills)
  - ཤེས་ཡོན་ནང་གི་སྐད་ཡིག་བྱེད་བ། (Cognitive academic language)
  - སྐྱེད་ནང་ཁུལ་བཤད་ཅུལ་གཞི་བཞག། (Basic interpersonal communication skills)
119. དགོ་ལགས་ནས་འཛིན་གྲ་བདུན་པའི་སློབ་མས་ཞོར་བ་ལ་རྒྱ་བ་གཅིག་ནང་གོ་བསྐྱར་བྱེད་པ་སློབ་མས་རང་གི་ཞོར་བ་ཤེས་པ་ཡིན་ནམ་དམ། དགོ་ལགས་ནས་སློབ་མ་སུས་ཞོར་བ་བྱོད་མེད། དེ་བཞིན་དགོ་ལགས་སློབ་མ་རང་གི་ཞོར་བཅོས་བྱེད་དུ་བཟུགས་པ་དེ་ལག་བསྐྱར་གང་ཞེས་རེད་དམ།
- བརྗོད་དང་མཉམ་སྐྱོད་དུ་བཟུགས་པ། (2) བརྗོད་སློབ་པ།
  - རྒྱ་བ་བྱོངས་སྦྱིན་པ། (4) ཞོར་འཁུལ་ཞིབ་འཇུག
120. མིང་ཚིག་གང་དེ་ཐོས་པ་དང་མཐོང་བར་ངོས་འཛིན་སྐབས་དེ་བཞིན།
- མིང་ཚིག་མཐོང་བ། (Lexis)
  - མིང་ཚིག་བཟོ་བསྐྱུན། (Productive vocabulary)
  - མིང་ཚིག་ཤེས་རྟོགས་སྐྱེད་ཤོ། (Receptive vocabulary)
  - མིང་ཚིག་དང་མཐུན་པ། (Engaging Vocabulary)

ཡིག་རྒྱུགས་བས་སྡེ་ཚན་བཞི་པ་ Part-V ཉ་ཉམ་ ནས་
ཉ་ཉམ་ བཞི་པ་ རང་སྐད་ཡོད་ན་(Tibetan) རོད་ཡིག་
རྒྱུགས་ལེགས་པ་ཁོ་ན་རེད།

Candidates should attempt the
questions from Part-V (Q No. 121-
150), if they have opted Tibetan as
Language – II only

123. རྒྱ་གར་གྱི་ ༡༠༡༠ ལེས་ཡོན་སྲིད་བླུས་ཡོངས་ཁྲབ་ལག་བསྟར་གནང་དགོས་པའི་དགོས་དམིགས་གང་ཡིན་ནམ།
- (1) ཡར་ཐོན་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་མི་སྣའི་ལེས་འཛོལ་དང་འགྲམ་བསྟར་བྱས་པའི་འཇུག་བསྐྱབ་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན།
  - (2) ཡར་ཐོན་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་མི་སྣའི་ལེས་ཚད་འཛོལ་ཐང་ཇི་འདྲ་ཡོད་པའི་ཆེད་དཔག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན།
  - (3) ཡར་ཐོན་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་མི་སྣའི་ལེས་ཚད་འཛོལ་ཐང་ལྗན་པའི་མི་སྣ་ལྟ་བུའི་འཇུག་བསྐྱབ་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན།
  - (4) ཡར་ཐོན་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན།

124. གནའ་དེང་གཉེས་གྱི་ལེས་ཡོན་དབར་ལ་ཁྲད་པར་གང་ཡོད་དམ།
- (1) གནའ་དེང་གཉེས་གྱི་ལེས་ཡོན་དབར་ལ་ཁྲད་པར་ནི། བཟང་སྲོད་ཡོད་མིན་གྱི་ཁྲད་པར་ཡོད་པ་རེད།
  - (2) གནའ་དེང་གཉེས་གྱི་ལེས་ཡོན་དབར་ལ་ཁྲད་པར་ནི། ཚད་ལྡན་གྱི་ལེས་ཚད་ཡོད་མིན་གྱི་ཁྲད་པར་ཡོད་པ་རེད།
  - (3) གནའ་དེང་གཉེས་གྱི་ལེས་ཡོན་དབར་ལ་ཁྲད་པར་ནི། འཛོལ་ཐང་ཡོད་མིན་གྱི་ཁྲད་པར་ཡོད་པ་རེད།
  - (4) གནའ་དེང་གཉེས་གྱི་ལེས་ཡོན་དབར་ལ་ཁྲད་པར་ནི། རྒྱ་ལོར་མང་ཅུང་གི་ཁྲད་པར་ཡོད་པ་རེད།

125. ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོའི་ལེས་ཡོན་སྲིད་བླུས་གྱི་གྲོམ་གཞི་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོད་དམ།
- (1) ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོའི་ལེས་ཡོན་སྲིད་བླུས་གྱི་གྲོམ་གཞི་ནི། 10+2+3+2 ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།
  - (2) ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོའི་ལེས་ཡོན་སྲིད་བླུས་གྱི་གྲོམ་གཞི་ནི། 5+3+3+4 ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།
  - (3) ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོའི་ལེས་ཡོན་སྲིད་བླུས་གྱི་གྲོམ་གཞི་ནི། 2+3+10+2 ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།
  - (4) ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོའི་ལེས་ཡོན་སྲིད་བླུས་གྱི་གྲོམ་གཞི་ནི། 5+8+3+2 ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།

126. རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༠ ལོའི་ལེས་ཡོན་སྲིད་བླུས་གྱི་གྲོམ་གཞི་གཙོ་བོ་དེ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོད་དམ།
- (1) རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༠ ལོའི་ལེས་ཡོན་སྲིད་བླུས་གྱི་གྲོམ་གཞི་ནི། 10+2+3+2 ཞེས་པ་ཞེས་པ་དེ་རེད།
  - (2) རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༠ ལོའི་ལེས་ཡོན་སྲིད་བླུས་གྱི་གྲོམ་གཞི་ནི། 2+3+10+2 ཞེས་པ་ཞེས་པ་དེ་རེད།
  - (3) རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༠ ལོའི་ལེས་ཡོན་སྲིད་བླུས་གྱི་གྲོམ་གཞི་ནི། 5+8+3+2 ཞེས་པ་ཞེས་པ་དེ་རེད།
  - (4) རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༠ ལོའི་ལེས་ཡོན་སྲིད་བླུས་གྱི་གྲོམ་གཞི་ནི། 5+3+3+4 ཞེས་པ་ཞེས་པ་དེ་རེད།

གཤམ་གསལ་བརྗོད་པ་ལོགས་པར་བསྐྱབས་ཉེ་ལོག་གི་ཟི་བ་ ༡༩༩ ནས་ ༡༩༥ བར་ལོས་པའི་ལན་མ་ཞོར་བ་འདེམས་དགོས།

༡༢༡ དེང་སང་འཇམ་སྒྲིང་ནང་གོ་ལའི་ཚ་འགྱུར་ཆེ་བའི་དབང་གིས་མི་དང་། སེམས་ཅན་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་དཀའ་ངལ་གཡོལ་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་འཕྲད་བཞིན་པ་རེད། ང་ཚོས་གོ་ལའི་ཚ་འགྱུར་འབྱུང་ཁུངས་དེ། ཤེས་རྒྱ་ཉ་ཅང་གལ་གནད་ཆེན་པོ་རེད། ད་ལྟོ་ནས་གོ་ལའི་ཚ་འགྱུར་འབྱོལ་ཐབས་མ་བརྟེན་ན་ཡོང་རྒྱུའི་མི་རབས་ལྷ་ཅམ་ནས་བཙོས་ཐབས་མེད་པའི་དཀའ་ངལ་འཕྲད་རྒྱ་ཡིན་པ་བརྗོད་མི་དགོས་པ་ཞིག་རེད། གོ་ལ་ཚ་འགྱུར་ནི། སའི་གོ་ལའི་རླང་ཁམས་ཀྱི་དོན་ཚད་རྗེ་ཆེར་འགྲོ་བ་ལ་ཟེར་གྱི་རེད། དེ་ལྟར་དོན་ཚད་ཆེ་བུ་འགྲོ་དོན་ནི། ལྗང་ཁང་གི་རླང་ཇས་(Greenhouse gas)རྗེ་མང་དུ་སོང་བས་ཡིན། རླང་ཁམས་ཀྱི་དོན་ཚད་འཕར་བར་བྱེད་པའི་ལྗང་ཁང་གི་རླངས་ཇས་གཙོ་བོ་དག་ནི། སོལ་ཇས་འཚོ་བུང་ཅན་(Carbon dioxide)དང་། གཤམ་རླངས་(water vapor)ཟེ་རླང་བུང་གི་འཚོ་རྒྱུ་ཅན་(Invitrogen Monoxide) འདམ་མཚོ་སོགས་ས་ལོག་འབར་སྐྱ་བའི་རླངས་རླང་།(Methane)བཙམ་ཡིན། ལྗང་ཁང་གི་རླངས་ཇས་དེ་དག་ལ་ཉི་མའི་དོན་ལྷགས་འགོག་པའི་ཁྲད་ཚོས་ཡོད་པ་རེད། ། འབར་སྐྱ་བའི་རླངས་རླང་།(Methane)དེ་ལ་དོག་དང་ཟི་མ་མེད། ཡིན་ནའང་། དེས་མེ་དོན་ལ་རུས་པའི་ཚ་ཚད་ཆེ་བུ་གཏོང་རྒྱུའི་རུས་པ་ཉ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། དེས་ཉི་མའི་ཚ་འགྱུར་འབྱོལ་རུས་པས། མི་དང་སེམས་ཅན་ཡོངས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་ལ་ཉ་ཅང་གཞོན་ཚབ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། འབར་སྐྱ་བའི་རླངས་རླང་འན་ཇས། (Methane)དེ་མའི་བྱ་སྤྱོད་འན་འབྲས་ལས་བྱུང་བའི་ཇས་འན་ཅིག་ཡིན་པ་ལས་རང་བཞིན་འབྱུང་བའི་ཁམས་ནས་བྱུང་བ་ནི་མིན། རླང་ཇས་འན་པ་འདི་འགོག་ཐབས་མི་རང་ལ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། དེ་རྗེས་ཀྱིས་འགོག་དགོས་ཟེར་ན་གཙོ་བོ་ཞིང་པ་སོ་ནམས་པ་དག་ནས་ཞིང་ལས་སྐབས་ཇས་སྤོར་ལུང་ནམ་ཡང་བེད་སྤོད་བྱེད་རྒྱ་མེད། འབྲས་སྤོག་སོགས་སྤུང་བོ་མང་བོ་སྤེལ་བསྐྱོག་གཏོང་རྒྱ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་སློན་ལེགས་དགོས་ཡིན་པ་ལས་གཞན་ཐབས་ཉ་ཅམ་མེད་པ་རེད།

129. གོ་ལའི་ཚ་འགྱུར་འབྱུང་ཁུངས་དེ་གང་འདྲ་ཡིན་ནམ།

- (1) གོ་ལ་ཚ་འགྱུར་ནི་སའི་གོ་ལའི་རླང་ཁམས་ཀྱི་བཤེར་ཚད་རྗེ་ཆེར་འགྲོ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་རེད།
- (2) གོ་ལ་ཚ་འགྱུར་ནི་སའི་གོ་ལའི་ས་ཁམས་ཀྱི་ཞེག་ཚད་རྗེ་ཆེར་འགྲོ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་རེད།
- (3) གོ་ལ་ཚ་འགྱུར་ནི་སའི་གོ་ལའི་མེ་ཁམས་ཀྱི་དོན་ཚད་རྗེ་ཆེར་འགྲོ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་རེད།
- (4) གོ་ལ་ཚ་འགྱུར་ནི་སའི་གོ་ལའི་རླང་ཁམས་ཀྱི་དོན་ཚད་རྗེ་ཆེར་འགྲོ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་རེད།

130. ཇས་གང་གིས་རླང་ཁམས་ཀྱི་དོན་ཚད་འཕར་བར་བྱེད་དམ།

- (1) ཤིང་མེ་འབར་བའི་རླང་།(Wood burning gas)སོགས་ཀྱིས་རླང་ཁམས་ཀྱི་དོན་ཚད་འཕར་བར་བྱེད་ཀྱི་རེད།
- (2) མེ་རི་འབར་བའི་རླང་།(Volcanic gas)སོགས་ཀྱིས་རླང་ཁམས་ཀྱི་དོན་ཚད་འཕར་བར་བྱེད་ཀྱི་རེད།
- (3) རླངས་རླང་།(Methane)སོགས་ཀྱིས་རླང་ཁམས་ཀྱི་ དོན་ཚད་འཕར་བར་བྱེད་ཀྱི་རེད།
- (4) འགྲིག་རོ་བསྐྱོག་པའི་རླང་སྤྱིགས།(Plastic burning gas)སོགས་ཀྱིས་རླང་ཁམས་ཀྱི་དོན་ཚད་འཕར་བར་བྱེད་ཀྱི་རེད།

131. གོ་ལའི་ཚ་འགྲུར་ཆེ་བའི་དབང་གིས་མི་དང་། སེམས་ཅན། ཁྱེད་ལྷན་པུས་པར་གང་གྲུང་བཞིན་ཡོད་ནམ།
- (1) མིའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་། སེམས་ཅན། ཁྱེད་ལྷན་པུས་ལ་བདེ་སྤྱིད་གཡོལ་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་གྲུང་དང་འགྲུང་བཞིན་རེད།
  - (2) མིའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་། སེམས་ཅན། ཁྱེད་ལྷན་པུས་ལ་འབྲེལ་ལམ་གཡོལ་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་གྲུང་དང་འགྲུང་བཞིན་རེད།
  - (3) མིའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་། སེམས་ཅན། ཁྱེད་ལྷན་པུས་ལ་དཀའ་ངལ་གཡོལ་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་གྲུང་དང་འགྲུང་བཞིན་རེད།
  - (4) མིའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་། སེམས་ཅན། ཁྱེད་ལྷན་པུས་སྤྱི་དངོས་གཡོལ་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་སྤྱི་དང་སྤྱིས་བཞིན་རེད།

132. རྒྱང་རྒྱས་ངན་པ་འདི་འགོག་ཐབས་ལ་གང་གྲུ་དགོས་སམ།
- (1) རྒྱང་རྒྱས་ངན་པ་འདི་འགོག་ཐབས་ལ་གཙོ་བོ་མི་རང་ལ་ཤེས་ཡོན་སྤོང་བསྐྱར་ངེས་པར་དུ་དགོས་པ་ཡིན།
  - (2) རྒྱང་རྒྱས་ངན་པ་འདི་འགོག་ཐབས་ལ་གཙོ་བོ་གཞན་གཤམ་གཤིས་འགྲུར་སྒྲོག་དེ་དགོས་པ་ཡིན།
  - (3) རྒྱང་རྒྱས་ངན་པ་འདི་འགོག་ཐབས་ལ་གཙོ་བོ་ཚན་པས་ཉམས་ཞིབ་ལེགས་པོ་གྲུ་དགོས་པ་ཡིན།
  - (4) རྒྱང་རྒྱས་ངན་པ་འདི་འགོག་ཐབས་ལ་གཙོ་བོ་རྒྱལ་ཁབ་སོ་སའི་བྲིམས་གཏན་པོ་དགོས་པ་ཡིན།

133. གོ་ལའི་ཚ་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་ཐབས་གང་ཡིན་ནམ།
- (1) རླང་ཁང་གི་རྒྱང་རྒྱས་(Greenhouse gas)འགོག་ཐབས་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན།
  - (2) རྩ་ཁང་གི་རྒྱང་རྒྱས་(Grasshouse gas)འགོག་ཐབས་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན།
  - (3) རྒྱང་ཁང་གི་རྒྱང་རྒྱས་(Wind house gas)འགོག་ཐབས་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན།
  - (4) མེ་ཁུང་གི་རྒྱང་རྒྱས་(Fire flame house gas)འགོག་ཐབས་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན།

134. མེ་ཐེན་དེ་མིའི་བྱ་སྤྱོད་ངན་འབྲས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནམ་རང་བཞིན་གྱི་འགྲུང་བའི་ཁམས་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་ནམ།
- (1) མེ་ཐེན་གྱི་རྒྱང་རྒྱས་ནི། རང་བཞིན་གྱི་འགྲུང་བའི་ཁམས་ཀྱི་ངན་རྒྱས་ལས་འགྲུང་བ་ཤིག་རེད།
  - (2) མེ་ཐེན་གྱི་རྒྱང་རྒྱས་ནི། འགྲུང་བ་འཇུག་པའི་ངན་རྒྱས་ཤིག་རེད།
  - (3) མེ་ཐེན་གྱི་རྒྱང་རྒྱས་ནི། དུ་རྒྱས་རྒྱང་འབྲེས་ཀྱི་ངན་རྒྱས་ཤིག་རེད།
  - (4) མེ་ཐེན་གྱི་རྒྱང་རྒྱས་ནི། མིའི་བྱ་སྤྱོད་ལས་འགྲུང་བའི་ངན་རྒྱས་ཤིག་རེད།

135. རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་འདི་ལོ་ལྷན་ལ་གཞི་སྒྲིལ་གང་དག་ཡོང་གི་ཡོད་དམ།

- (1) གོ་ལ་ཚ་འགྲུར་གྱིས་སའི་གོ་ལའི་ཚུ་ཁམས་ཀྱི་རྣམས་ཚད་རྗེ་ཆེ་ཏུ་འགོ་བའི་སྒྲིལ་ཚབ་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད།
- (2) གོ་ལ་ཚ་འགྲུར་གྱིས་སའི་གོ་ལའི་ས་ཁམས་ཀྱི་ཁྲིམ་ཚད་རྗེ་ཆེ་ཏུ་འགོ་བའི་སྒྲིལ་ཚབ་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད།
- (3) གོ་ལ་ཚ་འགྲུར་གྱིས་སའི་གོ་ལའི་རྒྱུ་ཁམས་ཀྱི་ཤོད་ཚད་རྗེ་ཆེ་ཏུ་འགོ་བའི་སྒྲིལ་ཚབ་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད།
- (4) གོ་ལ་ཚ་འགྲུར་གྱིས་སའི་གོ་ལའི་མེ་ཁམས་ཀྱི་བསྐྱེད་ཚད་རྗེ་ཆེ་ཏུ་འགོ་བའི་སྒྲིལ་ཚབ་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད།

གཤམ་གསལ་སློབ་ཁྲིད་ཐབས་ལམ་ལེགས་པར་བསྐྱེད་ཀྱི་ལོ་ལའི་ལན་མ་ཞོར་བ་འདེམས་དགོས།

136. འཛིན་གྱི་ VIII དགོ་ལགས་ནས་སློབ་སྤྲོད་ཚེར་གཤམ་གསལ་ལས་གཞི་སྤྲད་པ་དེ་འབྲི་ཅལ་གང་ཞེས་སྒྲིལ་ཏམ་སློབ་སྤྲོད་ཚེས་དཔར་འདེབས་བྱས་པའི་དེབ་མང་པོ་མི་དགོས་པ་རེད་ཅེས་པའི་བརྗོད་གཞི་ལ་སློབ་མ་ཟུང་ནས་བསམ་སློབ་མང་བཏང་བའི་བསམ་འཆར་བརྗོད་གཞི་ལྟར་འབྲི་ཏུ་བཟུགས་པ་ལ་འགལ་སྐྱེད་དང་ལེན་ཡོད་དགོས།

- (1) སྐྱེར་གྱི་བསམ་བསྐྱེད་ལ། (Personal writing)
- (2) འགྲེལ་བ་བྲིས་ལ། (Expository writing)
- (3) ཚོད་སློང་བྲིས་ལ། (Discursive writing)
- (4) དོན་བསྟུན་འགྲེལ་བཤད་བྲིས་ལ། (Descriptive writing)

137. གཤམ་གསལ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཚོད་དཔག་ཏུ་ཡོད་པའི་སྐད་ཡིག་དགོས་མཁོ་དང་སྐད་ཡིག་སློང་རྒྱ་དེ་བདེན་པ་རེད་དམ།

- (1) དེ་ནི་མ་མཁུ་སློབ་མ་ཟུང་འབྲེལ། སྤྲུའི་དང་འབྲེལ་འདིས་སྤྲུ་ཡོད་པའི་ཁོར་ལུག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐད་ཡིག་གི་དགོས་མཁོ་ཡོད་པ་རེད།
- (2) སྐད་ཡིག་ནི་འགོ་བའི་ཡིས་བརྗོད་པའི་སྐད་ཡིག་དེ་སྤྲོད་པོ་རེད།
- (3) སྐད་ཡིག་སྤྲེ་ཚོན་དེ་སྤྲུ་གྱིས་དོན་དམ་ཀྱི་བརྗོད་པའི་སློང་བསྟུན་གྱིས་བྱང་བ་དེ་ལ་ཟེར།
- (4) སྤྲུ་གྱིས་འགལ་འཁུར་བའི་སློབ་སྐད་སྐད་ཡིག་སློང་བསྟུན་དེ་རེད།

138. གཤམ་གསལ་གྱི་ནང་ནས་གཅིག་གཤམ་ནས་སྤྱོད་(Bottom up) ཉན་ཅལ་གྱི་ལས་གཞི་རེད།

- (1) དཔོན་བྲིས། ཉན་པའི་ཚིག་རྣམས་གཡོང་བཞག་ལ། རི་བ་སྤྲེ་ཚོགས་བཅད་སློང་པ་དེ་བདམས་པ་སོགས་ལ་མ་ཐུན་སྤྲོད་པ་དང་མི་མ་ཐུན་པའི་བསྐྱེད་ལུགས་ལོན།
- (2) ཉན་པའི་བརྗོད་པ་སྤྲོད་བསྟུན་གྱི་གསལ་བཤད་ཀྱི་རྒྱ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཁྲུང་ཚོས་ཡིན།
- (3) ཉན་ཐེངས་གཅིག་ལ་མིང་ཚིག་དང་བརྗོད་པ་གཅིག་ཏུ་སྤྲོད་དགོས།
- (4) སྤྲུ་དག་སློང་བ། དེ་མ་ཐུན་པའི་གཏམ་བཤད་འགོ་སྤྱོད་དང་གོ་བསྟུན་སོགས།

139. དགོ་ཚུན་གྱི་ཉམས་ཚུགས་ཀྱི་ཆ་དེ་སྐད་ཡིག་སློབ་པའི་ཆ་རྒྱན་རེད་དམ།
- (1) ཤེས་ཡོན་ཐབས་ལམ་གྱི་ནང་དུ་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་ལས་འཆར།
  - (2) དགོ་ཚུན་ཤེས་ཡོན་ཐབས་ལམ་དེ་སློབ་བྱིད་ཀྱི་ཆ་རྒྱན་དུ་སྒྲུབ་པ།
  - (3) དགོ་ལགས་རང་གི་འཛིན་གྲུབ་ཤེས་ཡོན་ཐབས་ལམ་ངོས་འཛིན་པར་བྱེད་པ།
  - (4) འཛིན་གྲུབ་ནང་ཤེས་ཡོན་ཐབས་ལམ་སྤྲོད་ཚུགས་ཀྱི་འཆར་གཞི་བསྐྱུན་པ།
140. སློབ་མ་ཚང་མས་དང་པོའི་ཤེས་ཡོན་དེ་མ་སྐད་ཀྱི་ཐོག་ནས་འགོ་ཚུགས་པ་དང་། དེ་ནས་སྐད་ཡིག་གཞན་པའི་ཐོག་སློབ་ཏེ་སློབ་བའི་ཤེས་ཡོན་སྲིད་བྱུས་ནང་གང་ཟེར་རམ།
- (1) དམིགས་བསལ་རིག་གཞུང་གི་སྐད་ཡིག་དེ་ཤེས་ཡོན་སྲིད་བྱུས་དེ་རེད།
  - (2) སློབ་གྲུབ་ནང་སྐད་ཡིག་གསུམ་ལྟར་དེ་ཡོད་པ་རེད།
  - (3) མ་སྐད་དེ་ཤེས་ཡོན་གྱི་ཙུ་བ་རེད།
  - (4) མ་སྐད་ལ་གཞི་བཞག་ཏེ་སྐད་ཡིག་སྤྲོད་མང་སྤྱད་པ།
141. མན་དེ་ཡ་(Sandhya) འབྲུལ་ཆས་ཀྱི་ཚོམ་གྲོག་པའི་ཐོག་ནས་གནས་ཚུལ་གསུང་བ་འཚོལ་བ་དེ་མོས་གྲོག་སྤངས་ལ་དཔེ་རྒྱ།
- (1) ཡུད་ཅམ་གྲོག་པ། (Glancing)
  - (2) བསྐྱར་དུ་གྲོག་པ། (Reviewing)
  - (3) སྤྱང་དོན་གྲོག་པ། (Skimming)
  - (4) གྲོག་ཅམ་བྱས་པ། (Scanning)
142. ག་ཤམ་གསལ་ལས་དེ་གང་རེད་དམ། བསྟོད་ཚིག་གི་བརྗོད་པ། ཡང་ན། དེ་མཚུངས་ཀྱི་བརྗོད་བྱིས་པ་སློབ་གཉེས་ལ་སྤྱད་དེ་གཅིག་གིས་གཞན་ལ་དཔོན་བྲིས་བྱེད་པ། ཡང་དེས་གཞན་ལ་དཔོན་བྲིས་བྱས་པ་མཐའ་མ་དེ་གཉེས་སོ་སོའི་བརྗོད་པ་གཅིག་ཏུ་འདེབས་སུ་འཇུག་པ་རེད།
- (1) ཡི་གེར་བྲིས་པ། (Transcreation)
  - (2) དུམ་མཚམས་གཅིག་དཔོན་བྲིས། (Paragraph dictation)
  - (3) མ་སྐད་མོང་གི་དཔོན་བྲིས། (Mutual dictation)
  - (4) བརྗོད་དཔོན་བྲིས། (Grammar dictation)

143. སྤོང་ཚན་དེ་དོན་འཚོལ་བ་རེད། དེ་འདྲ་སོང་ཅང་། དང་ཐོག་སློབ་མས་གོ་དོན་ཤེས་བཞིན་སྤོང་བའི་དོན་དེ་རེད་དམ།
གོང་གི་གནས་དོན་དེ་ཤེས་ཡོན་ལྷ་བ་གང་གི་བསམ་ཚུལ་རེད་དམ།

- (1) ཤེས་ཡོན་ཉམས་ཞིབ་བའི་ལྷ་སྤོང། (Behaviourism)
- (2) ཤེས་ཡོན་སྤོང་བའི་ཐབས་ལམ་བཅོས་པ། (Constructivism)
- (3) རིག་ཚུལ་གྲང་པོ། (Multiple Intelligence)
- (4) ཤེས་ཡོན་ལམ་ལུགས་བཟོ་བཞེད། (Structuralism)

144. སྐད་ཡིག་ནང་ཚིག་གི་གཟུགས་འགྲུར་དེ་ནི་གང་རེད་དམ།

- (1) སྤོང་བཞིན་པའི་སྐད་ཡིག་གི་དོན་སྟོན་པ།
- (2) མིང་ཚིག་། བརྗོད་གདངས། བརྗོད་བེད་སྤོང་བྱས་པ།
- (3) དོན་གནད་གང་སྟོན་པ།
- (4) སྐད་ཡིག་སྤྱང་ནས་འབྲི་བྱས་སྟོན་པ།

145. ག་ཤམ་གསལ་བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་སྤོང་ཚན་རེད་དམ།

- (1) སློབ་མ་ཚོ་སློབ་འཁྱིད་སྐབས་ཡར་རྒྱས་འགོ་མིན་གྱི་བརྟག་ཞིབ་བྱས་པ།
- (2) སློབ་མ་ཚོ་ལོ་འཁོར་གྱི་མཐའ་མར་འཛིན་གྲུ་སྐར་དགོས་མིན་ཐོག་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པ།
- (3) སྤོང་ཚན་དེ་ནས་སློབ་ཡར་རྒྱས་འགོ་མིན་ལ་དབྱེད་བ་བྱས་པ།
- (4) སློབ་དུས་མཐའ་མར་སློབ་མ་ཡར་རྒྱས་འགོ་མིན་གྱི་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པ།

146. མིང་ཚིག་བཅོས་པ་ཟེར་ན་གང་རེད་དམ།

- (1) མིང་ཚིག་གང་ཞིག་ང་ཚོས་བྲིས་པ་དང་བཤམ་པར་བེད་སྤོང་བྱས་པ།
- (2) མིང་ཚིག་གང་ཞིག་ང་ཚོས་ཐོས་པ་དེ་ཤེས་པ།
- (3) མིང་ཚིག་གང་ཞིག་ང་ཚོས་ངོ་མི་ཤེས་པ།
- (4) མིང་ཚིག་གང་ཞིག་སྐབས་སྐབས་སུ་ཤོད་པ་དང་ཐོས་པ་ཁག

147. ག་ཤམ་གསལ་བསྐྱབས་གཏམ་གཅིག་སྣང་ངག་སློང་བའི་བོ་བ་དེ་མ་རེད།

- (1) སྣང་ངག་ནི་སློང་བ་ལོས་སེམས་ཀྱི་འཆར་སྣང་རེད།
- (2) སྣང་ངག་ནི་སྐད་ཡིག་ནང་བེད་སློང་བྱེད་རེད།
- (3) སྣང་ངག་ནི་སློང་འོག་ཆེད་དུ་རེད།
- (4) སྣང་ངག་ནི་བད་སློང་སློབ་ཆེད་རེད།

148. འཛིན་གྲུའི་ནང་དགོ་ལགས་བཟོད་དོན་མང་པོའི་ཐོག་སློབ་མ་དང་བཟོ་སྐྱེད་གནང་བའི་སྐད་ཡིག་གང་བྱེད་སློང་གནང་ངམ།

སྐད་ཡིག་གི་ཚལ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་རེད་དམ།

- (1) ཚ་བའི་ནང་ལུལ་གྱི་སྐད་ཡིག་ཚལ་དེ་རེད།
- (2) མི་ཆེའི་དགོས་མཁའི་སྐད་ཡིག་རེད།
- (3) དེབ་གཞུང་(རྒྱན་ལྗན།) སྐད་ཡིག་རེད།
- (4) ཤེས་ལྡན་གྱིས་བྱང་བའི་སྐད་ཡིག་རེད།

149. ག་ཤམ་གསལ་དེ་བད་སློང་འགོ་སྣངས་གང་དེ་རེད་དམ། བད་སློང་གི་མྱད་དང་དུས་སོགས་བེད་སློང་བཏང་སྟེ་སློང་བསྟར་དེ་

ཙམ་མེད་བའི་སློན་ལེས་ལ།

- (1) རང་སྐྱེ་འཕེར་བ། (Competence)
- (2) ཤེས་ཡོན་འཛིན་སྣངས་ཀྱི་ཤེས་ཚད། (Metacognitive knowledge)
- (3) བྱ་བའི་བརྒྱུད་རིམ་གྱི་ཤེས་ཚད། (Procedural knowledge)
- (4) རོས་འཛིན་སློང་བའི་ཤེས་ཚད། (Declarative knowledge)

150. ག་ཤམ་གསལ་ལས་གཞི་གང་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་དམ།

སློབ་མ་ཚོ་ལ་སློབ་1800/- བམ་བ་སྤྲད་དེ་ཟ་ཁང་གི་བམ་སྒྲིའི་ཐོག་ལུང་བལྟ་བུ་བཅུག། དེ་དག་ལས་གཅིག་ཤི་ཟ་བ་
དང་གཅིག་ཤིས་ལ་ཤོང་ལོག་སྤྱད་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་སློབ་70/- བམ་བ་ནང་ལོག་རྒྱུའི་མི་ཁྲིར་རྒྱུ་ལེན་པ་དགོས་
པ་རེད། སྤྱ་གུ་དེ་དག་ནང་ལུལ་ལ་ང་ཚོ་ཉལ་ཁང་དུ་ལོག་རྒྱུའི་དུལ་ཡང་དགོས་པའི་སློབ་བཤད།

- (1) རིན་གོང་མཐོ་བོ་མངགས་རྒྱུའི་བསམ་པའི་རྩལ།
- (2) ཤེས་ཡོན་འབྲེལ་བའི་སྐད་ཡིག་བེད་སྤྱོད་པ།
- (3) སེམས་ཚོར་གྱི་འཆར་གཞི།
- (4) སྐད་ཡིག་སྤྱོད་བསྟར་འཛིན་པ།

- o O o -

SPACE FOR ROUGH WORK

prepp
Your Personal Exam Guide

निम्नलिखित निर्देशों को ध्यान से पढ़ें :

1. जिस प्रकार से विभिन्न प्रश्नों के उत्तर दिए जाने हैं उसका वर्णन परीक्षा पुस्तिका में किया गया है, जिसे आप प्रश्नों का उत्तर देने से पहले ध्यान से पढ़ लें।
2. प्रत्येक प्रश्न के लिए दिए गए चार विकल्पों में से सही उत्तर के लिए OMR उत्तर पत्र के पृष्ठ-2 पर केवल एक वृत्त को ही पूरी तरह नीले/काले बॉल पॉइन्ट पेन से भरें। एक बार उत्तर अंकित करने के बाद उसे बदला नहीं जा सकता है।
3. परीक्षार्थी सुनिश्चित करें कि इस OMR उत्तर पत्र को मोड़ा न जाए एवं उस पर कोई अन्य निशान न लगाएँ। परीक्षार्थी अपना अनुक्रमांक OMR उत्तर-पत्र में निर्धारित स्थान के अतिरिक्त अन्यत्र न लिखें।
4. परीक्षा पुस्तिका एवं OMR उत्तर पत्र का ध्यानपूर्वक प्रयोग करें, क्योंकि किसी भी परिस्थिति में (केवल परीक्षा पुस्तिका एवं OMR उत्तर पत्र के कोड या संख्या में भिन्नता की स्थिति को छोड़कर) दूसरी परीक्षा पुस्तिका उपलब्ध नहीं करायी जाएगी।
5. परीक्षा पुस्तिका/OMR उत्तर पत्र में दिए गए परीक्षा पुस्तिका कोड व संख्या को परीक्षार्थी सही तरीके से उपस्थिति-पत्र में लिखें।
6. OMR उत्तर पत्र में कोडित जानकारी को एक मशीन पढ़ेगी। इसलिए कोई भी सूचना अधूरी न छोड़ें और यह प्रवेश-पत्र में दी गई सूचना से भिन्न नहीं होनी चाहिए।
7. परीक्षार्थी द्वारा परीक्षा हॉल/कक्ष में प्रवेश-पत्र के सिवाय किसी प्रकार की पाठ्य-सामग्री, मुद्रित या हस्तलिखित, कागज़ की पर्चियाँ, पेजर, मोबाइल फोन, इलेक्ट्रॉनिक उपकरण या किसी अन्य प्रकार की सामग्री को ले जाने या उपयोग करने की अनुमति नहीं है।
8. मोबाइल फोन, बेतार संचार युक्तियाँ (स्विच ऑफ अवस्था में भी) और अन्य प्रतिबंधित वस्तुएँ परीक्षा हॉल/कक्ष में नहीं लाई जानी चाहिए। इस सूचना का पालन न होने पर इसे परीक्षा में अनुचित साधनों का प्रयोग माना जाएगा और परीक्षार्थी के विरुद्ध कार्यवाही की जाएगी, परीक्षा रद्द करने सहित।
9. पूछे जाने पर प्रत्येक परीक्षार्थी, निरीक्षक को अपना प्रवेश-पत्र दिखाएँ।
10. केन्द्र अधीक्षक या निरीक्षक की विशेष अनुमति के बिना कोई परीक्षार्थी अपना स्थान न छोड़ें।
11. कार्यरत निरीक्षक को अपना OMR उत्तर पत्र दिए बिना एवं उपस्थिति-पत्र पर दुबारा हस्ताक्षर किए बिना परीक्षार्थी परीक्षा हॉल/कक्ष नहीं छोड़ेंगे। यदि किसी परीक्षार्थी ने दूसरी बार उपस्थिति-पत्र पर हस्ताक्षर नहीं किए, तो यह माना जाएगा कि उसने OMR उत्तर पत्र नहीं लौटाया है और यह अनुचित साधन का मामला माना जाएगा। परीक्षार्थी अपने बाएँ हाथ के अंगूठे का निशान उपस्थिति-पत्र में दिए गए स्थान पर अवश्य लगाएँ।
12. इलेक्ट्रॉनिक/हस्तचालित परिकलक का उपयोग वर्जित है।
13. परीक्षा हॉल/कक्ष में आचरण के लिए परीक्षार्थी परीक्षण संस्था के सभी नियमों एवं विनियमों द्वारा नियमित हैं। अनुचित साधनों के सभी मामलों का फैसला परीक्षण संस्था के नियमों एवं विनियमों के अनुसार होगा।
14. किसी भी परिस्थिति में परीक्षा पुस्तिका और OMR उत्तर पत्र का कोई भाग अलग न करें।
15. परीक्षा सम्पन्न होने पर, परीक्षार्थी हॉल/कक्ष छोड़ने से पूर्व OMR उत्तर पत्र निरीक्षक को अवश्य सौंप दें। परीक्षार्थी अपने साथ इस परीक्षा पुस्तिका को ले जा सकते हैं।

READ THE FOLLOWING INSTRUCTIONS CAREFULLY :

1. The manner in which the different questions are to be answered has been explained in the Test Booklet which you should read carefully before actually answering the questions.
2. Out of the four alternatives for each question, only one circle for the correct answer is to be darkened completely with **Blue / Black Ball Point Pen** on **Side-2** of the OMR Answer Sheet. The answer once marked is not liable to be changed.
3. The candidates should ensure that the OMR Answer Sheet is not folded. Do not make any stray marks on the OMR Answer Sheet. Do not write your Roll No. anywhere else except in the specified space in the OMR Answer Sheet.
4. Handle the Test Booklet and OMR Answer Sheet with care, as under no circumstances (except for discrepancy in Test Booklet Code or Number and OMR Answer Sheet Code or Number), another set will be provided.
5. The candidates will write the correct Test Booklet Code and Number as given in the Test Booklet/OMR Answer Sheet in the Attendance Sheet.
6. A machine will read the coded information in the OMR Answer Sheet. Hence, no information should be left incomplete and it should not be different from the information given in the Admit Card.
7. Candidates are not allowed to carry any textual material, printed or written, bits of papers, pager, mobile phone, electronic device or any other material except the Admit Card inside the examination hall/room.
8. Mobile phones, wireless communication devices (even in switched off mode) and the other banned items should not be brought in the examination halls/rooms. Failing to comply with this instruction, it will be considered as using unfair means in the examination and action will be taken against the candidate including cancellation of examination.
9. Each candidate must show on demand his/her Admit Card to the Invigilator.
10. No candidate, without special permission of the Centre Superintendent or Invigilator, should leave his/her seat.
11. The candidates should not leave the Examination Hall/Room without handing over their OMR Answer Sheet to the Invigilator on duty and sign the Attendance Sheet twice. Cases where candidate has not signed the Attendance Sheet second time will be deemed not to have handed over the OMR Answer Sheet and dealt with as an unfair means case. **The candidates are also required to put their left hand THUMB impression in the space provided in the Attendance Sheet.**
12. Use of Electronic/Manual Calculator is prohibited.
13. The candidates are governed by all Rules and Regulations of the Examining Body with regard to their conduct in the Examination Hall/Room. All cases of unfair means will be dealt with as per Rules and Regulations of the Examining Body.
14. No part of the Test Booklet and OMR Answer Sheet shall be detached under any circumstances.
15. **On completion of the test, the candidate must hand over the OMR Answer Sheet to the Invigilator in the Hall / Room. The candidates are allowed to take away this Test Booklet with them.**